

14. (א) העיקרון, כי שבת ומועדי ישראל הם ימי המנוחה הקבועים במדינת ישראל, נכלל עוד בפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, אשר קבעה בסעיף 18א, כי:

"שבת ומועדי ישראל - שני ימי ראש השנה, יום הכיפורים, ראשון ושמיני עצרת של סוכות, ראשון ושביעי של פסח וחג השבועות הם ימי המנוחה הקבועים במדינת ישראל".

אגב, המחקר ההיסטורי מלמד, כי קביעת יום מנוחה היא בגדר חידוש של האמונה והתרבות היהודית שהונחלה על-ידיהן לעולם הרחב. בעת שהתגבש בעמנו רעיון יום המנוחה, לא היה דומה לרעיון זה באף מקום ידוע אחר בתרבות העולם העתיק. יום המנוחה כקניין דתי ורוחני יהודי הפך במהלך ההיסטוריה והתפתחות התרבות האנושית לערך חברתי אוניברסלי.

העיקרון שבסעיף 18א הנ"ל יושם בחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951, אשר קבע בסעיף 7שבו, כי:

"(א) לפחות שלושים ושש שעות רצופות לשבוע הן המנוחה השבועית של העובד.

(ב) המנוחה השבועית תכלול -

(1) לגבי יהודי - את יום השבת;

.....".

סעיף 9א לחוק זה, שהוסף בחוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון), תשכ"ט-1969, קבע כי:

"(א) בימי המנוחה הקבועים כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, לא יעבוד בעל בית מלאכה בבית מלאכתו, ולא בעל מפעל תעשייה במפעלו, ולא יסחר בעל חנות בחנותו..."

אין בחוק האמור הוראה כללית בעניין סגירת מקומות בימי המנוחה.

(ב) בקביעת העיקרון של קיום יום מנוחה שבועי והועדתו בשבת חתר המחוקק להגשים שתי מטרות משולבות: ראשית, מטרה חברתית, לפיה ראוי לייחד יום מנוחה שבועי לכל אדם כדי

שיוכל לנוח בו ממלאכתו, לשהות עם משפחתו או בחברת ידידים ולהתפנות לנופש ולבידור לפי בחירתו והעדפותיו. כן נועד קביעת יום המנוחה להגן על בריאותו של העובד ולהבטיח תנאי עבודה הוגנים.

שנית, הועדת יום המנוחה בשבת נעשתה על רקע ציווי ההלכה ומסורת ישראל, כדבריו של הנשיא אגרנט [בבג"צ 287/69](#) מירון נ' שר העבודה ואח' [1], בעמ' 349: "גם ברור, שאין זה מקרה, כי בסעיף 7(ב) לחוק הורה המחוקק ש המנוחה השבועית תכלול - לגבי יהודי - את יום השבת דוקא, דבר המלמד שהוא ראה את הענין של שמירת השבת, במובן האמור, משום קנין לאומי של העם היהודי, שיש לשמור עליו במדינת ישראל, וכן שהתחשב - כביטוי של השופט ברנזון (שם), ע 362 ([ע"פ 217/68](#), יזאמקס בע"מ נ' מדינת ישראל [2] - מ' ש') (ברגשות הדת, שהם נחלתם של חוגים רחבים בציבור, אשר אותו ערך סוציאלי, הטמון במצוות המחוקק שלא להעביד יהודים ביום השבת, מקודש עליהם גם כערך דתי".

15. הפקודה הביאה [בסעיף 249\(20\)](#) הוראה מסמיכה בלבד. כנאמר בה הוסמכה עירייה:

"להסדיר פתיחתם וסגירתם של חנויות ובתי מלאכה, מסעדות, בתי קפה, בתי תה, בתי משקה, מזנונים, קנטינות ומוסדים אחרים כיוצא באלה, ושל בתי קולנוע, תיאטרונים ומקומות אחרים של עינוג ציבורי או של סוג פלוני מהם, ולפקח על פתיחתם וסגירתם, ולקבוע - בלי לפגוע בכללותה של הסמכות - את שעת פתיחתם וסגירתם ביום פלוני; אלא שתקפה של פסקה זו יהא בכפוף לכל פטור שהשר יורה עליו בצו".

מכוח התיקון בחוק ההסמכה, אשר בו הוספה פסקה (21) שצוטטה לעיל, הוכשרו, בכל הנוגע להתקנת חוקי עזר לפי פסקה 20, טעמים שבמסורת דתית. הפסקה החדשה הוסיפה והבהירה, כי הסמכות לפי פסקה (20) יכול שתופעל לגבי כל תחום השיפוט או בחלק ממנו, ושבה והגדירה מה משמעות המונח "ימי מנוחה".

אין [בסעיף 249\(20\)](#) כדי לקבוע לרשות המקומית הכוונה מחייבת אלא המדובר בהענקת כוח בלבד. הדבר גם מובן, שהרי מדובר על הוראה מסמיכה, שעצם הפעלתה ואופן יישומה מושארים בידיה של הרשות המקומית.

16. (א) בחוק העזר נקבעו שתי הוראות, האחת החלטית והאחרת מותנית. זו ההחלטית קובעת, כי ביום הכיפורים ובליל תשעה באב יהיו בתי העינוג סגורים; הא ותו לאו, אין חריג, ואין יוצא ואין בא. לא כן סעיף 3(ד) לחוק העזר שהוא הלוח של הנושא שלפנינו. לפי האמור בו:

(א) תחולתו על בית עינוג;

(ב) הוא חל על ימי המנוחה, למעט יום הכיפורים וליל תשעה באב;

(ג) הוא אוסר פתיחה ואף התרת פתיחה;

(ד) הוא מתיר פתיחה (והתרת פתיחה) - "לצורך פעולות תרבות וחינוך."

(ב) סעיף 3(ד) חל על "בית עינוג". מונח זה הוגדר, כמוזכר לעיל, בסעיף 1 לחוק העזר. ההגדרה האמורה פותחת בתיאור המהות בציינה, כי בית עינוג הוא "כל מקום בו מתקיימים אירועים כמפורט בהמשך הדברים. לשון אחר, ההתייחסות של ההגדרה היא ל"מקום", שהוא מושג גיאוגרפי (או אם תרצה - טופוגרפי). אך מובן, שההתייחסות הסתמית ל"מקום" עלולה להיות חסרת משמעות, ולכן מיתוספים למונח האמור מאפיינים המתארים אופן או מהות העיסוק ב"מקום". אם ניטול עתה את סעיף 3(ד) כדי למלאו בתוכן הלקוח מן ההגדרה הנ"ל (באותה מידה שבה הדבר נוגע לעניינינו), הרי שתקבל ההוראה הבאה:

"בימי מנוחה... לא יפתח אדם... מקום בו מתקיימים הצגת... קולנוע אלא לצורך

פעולות תרבות וחינוך."

האם יש בנוסח דברים זה כדי לאסור הצגת קולנוע ביום מנוחה? תשובתי לכך היא שלילית, וטעמי מעוגנים הן בנוסחו של חוק העזר, לרבות הקשרו הניסוחי, והן בקווים הפרשניים המנחים החלים בכגון דא. במה דברים אמורים.

(ג) סעיף 3(ד) לא יצר איסור פתיחה החלטי; הוא אסר פתיחה של מקום כמוגדר בחוק העזר, אך התיר יחד עם זאת את פתיחתו "לצורך פעולות תרבות וחינוך". הווי אומר, הפה שאסר הוא גם זה שהתיר. אין צריך להוסיף, כי הפרוביזו האמור אינו אות ריקה מתוכן, אלא סייג ברור המוציא מכלל חובת הסגירה סוג עיסוק, כמוגדר בסיפא לסעיף 3(ד).

מהו סוג העיסוק שבו מדובר כאן. במילים אחרות, למה כווננו המילים "פעולות תרבות וחינוך". בהיעדר הגדרה, משמעותן היא זו המקובלת בין בני-אדם בני חברתנו, לפי תפיסותינו דהאידינא, כמקובל בחברה מערבית במאה העשרים. אנו בוחנים מושגים כגון אלה שלפנינו על-פי ההשקפות

המקובלות על הציבור שבתוכו אנו פועלים. המושגים תרבות וחינוך הם בהירים ונהירים; יכול שיהיה ויכוח על הקצוות. בימינו לא יכול להיות ויכוח, שתרבות כוללת ספרות, אמנות, מוסיקה, מחול, תיאטרון וקולנוע. בכך אין כדי לחדש בהשוואה לזמנים אחרים, פרט לכך שהקולנוע הוא חידושה של המאה שלנו.

אם להיצמד להגדרה שבחוק העזר, הרי פעולות תרבות וחינוך כוללות לטעמי באופן חד-משמעי וברור הן הצגות קולנוע, הן הצגות תיאטרון, הן קונצרט והן הרצאה; אלו אחדים מן הנושאים הנכללים במפורש בין העיסוקים שהגדרת "בית עינוג" מאזכרת אותם, בהתייחס למקום שבו הן מתקיימות.

סיכומה של נקודה זו, לאור מילותיו המפורשות של סעיף 3(ד), ההוראה בדבר חובת הסגירה איננה חלה על פעולות תרבות וחינוך, ואלה כוללות הצגת קולנוע. אין צריך לומר, כי חוק ההסמכה ותיקוני חוק העזר לא היה בהם מאומה כדי לגרוע ממילותיו של הסיפא לסעיף 3(ד).

17. יכול שתעלה השאלה, אם אין בהכללתו של קולנוע בהגדרת "בית עינוג" כדי לשלול את ההתייחסות להצגת קולנוע כפעולת תרבות וחינוך. כך ישאל השואל - אם בית עינוג כולל מפורשות גם קולנוע ואם יש איסור לפי סעיף 3(ד) על פתיחת בית עינוג, היאך ייתכן שייפתחו בכל זאת בתי קולנוע? המענה לשאלה זו טמון בהקשר הניסוחי: חוק העזר דן בסגירת מקומות. הוא הגדיר את המקומות על-פי כותרתם הכוללת (קרי, בית עינוג), והגדרה זו הוסיפה ופירטה את סוגי הנושאים. אולם הכוונה הייתה למקום ולא להוצאתו מראש של קולנוע מתחום החינוך והתרבות. הרי המילה קולנוע איננה עומדת בגפה, והגדרת בית עינוג כוללת גם, כפי שכבר ציינו, תיאטרון, קונצרט והרצאה. האם ניתן לומר, שבדרך פתלתלה כמתואר ביקש מחוקק המשנה לקבוע מראש כי תיאטרון, קולנוע, קונצרט והרצאה לעולם אינן "פעולות תרבות וחינוך"? אין לאמץ פרשנות כאמור, הנוגדת את כל תפיסותינו בדבר מהותם של תרבות וחינוך.

פירוש הדבר הוא, כי מחוקק המשנה ביקש לכפות סגירתם של המקומות, המשמשים את הציבור למטרות המפורטות בהגדרת בית עינוג. לאור רוחב היריעה, היינו אורכה של הרשימה, מסתבר בעליל, כי מחוקק המשנה ביקש לכלול את כל סוגי המקומות היכולים לשמש להתכנסויות ציבוריות.

היה ותתבקש במקום כאמור פעולה ביום המנוחה שאינה פעולת חינוך ותרבות (כגון מכירה פומבית, נשפייה או מסיבה וכדומה), הרי יחול עליה האיסור. אולם, אם תתבצע בהם פעולת חינוך ותרבות, אין איסור הפתיחה חל עליהם, מעיקרו, מכוח חוק העזר.

18. שאלה נוספת שתוצג בהקשר שלפנינו היא, מה הרבותא בהחלטה מיום 3.11.91, שקבעה כי סעיף 3(ד) לחוק העזר אינו חל באזור המוגדר בהחלטה. המענה לכך אף הוא ברור: באזור שהוגדר בהחלטה אין סעיף 3(ד) חל מעיקרו ביום מנוחה, ואפשר לעשות בבתי העינוג שבתוכו כל שניתן לעשות בהם כדין בימי חול. ביתר האזורים מותרת במקומות שבהם בתי עינוג רק פעולת חינוך ותרבות.

19. הפרשנות האמורה של מושגי התרבות והחינוך גם תואמת את גישתנו הפרשנית העקרונית. בענייננו מדובר בהוראת חוק בעלת נוסח כופה, הבאה לאזן בין מגמות נוגדות. מחד גיסא, באה ההוראה להגן על האינטרסים של הציבור הדתי, למנוע פגיעה בצביון יום המנוחה וברוחו, ובמיוחד באוכלוסייה המתגוררת בסמיכות מקום. מאידך גיסא, יש בהוראה בדבר סגירת מקום ואיסור פעולות חינוך ותרבות משום הגבלת חירותו של הפרט, המבקש לברור לעצמו דרך בילוי תרבותית לפי טעמו, ולעתים דווקא ביום המנוחה, שבו הוא מתפנה מעבודתו.

כאשר חוק כלשהו בא להגביל את זכות הפרט או לפגוע בה, אין לפרשו באופן מרחיב וסוחף. פרשנותו הראויה היא מצמצמת ודווקנית. כך חזרנו והבהרנו בע"ב 2/84, 3 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת האחת עשרה; אבנרי נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת האחת עשרה [3], בעמ' 245. לכן צוטט שם מה שכבר נאמר בע"א 723/74 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ ואח' נ' חברת החשמל לישראל בע"מ ואח' [4], בעמ' 295, כי:

"כל הגבלה של תחומיה של זכות כאמור ושל היקפה, העולה מדבר חקיקה, תפורש באופן מצמצם ותוך מגמה לתת לזכות האמורה קיום מירבי ולא לסייגה כהוא זה מעל ומעבר למה שמתחייב ברורות ומפורשות מדבר המחוקק..."

כך נפסק גם בע"ב 1/88 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השתים עשרה [5], בעמ' 187, כי:

"יש ליישם הוראותיו של דבר החקיקה... תוך אימוץ גישה, המביאה בחשבון את המשקל הרב המיוחס בהתאם לתפיסותינו לחרויות היסוד".

במקרה שלנו באלו עסקינן. במערכת הנתונים שלפנינו המדובר בחקיקת משנה, ופרשנותה של זו כמגבילה את חירותו של הפרט תהיה זהירה במיוחד:

"הבדיקה של חקיקת משנה על-פי הגבולות, שהותוו לה בחקיקה הראשית, היא, כמובן, קפידה במיוחד, כאשר מדובר בהגבלתה של זכות יסוד... (בג"צ 337/81 מיטרני ואח נ שר התחבורה ואח [6], בעמ 338; ההדגשות שלי - מ ש).

על-כן, יש לפרש את הסיפא של סעיף 3(ד) הקובע כי פתיחת בתי עינוג בשבת תותר "לצורך פעולות תרבות וחינוך" (ההדגשה שלי - מ ש), על דרך הפשט, ואין להרחיב את פרשנותה של הפסקה האמורה על-ידי צמצום זכויות והגדרת איסורים והטלת הגבלות, מעבר לאמור בחוק העזר.

20. סוף דבר, בהקשרן של העתירות שלפנינו, שעניינן סגירת בית הקולנוע "חן", מסקנתי היא כי אין כל שינוי במצב המשפטי לאור חקיקתו של חוק ההסמכה, תיקוני חוק העזר וההחלטה שנתקבלה מכוח תיקונים אלו. פתיחתו של בית הקולנוע לצורך הקרנת סרטים הייתה מותרת טרם כניסתו של חוק ההסמכה לתוקפו מכוח הסיפא לסעיף 3(ד), והיא מותרת אף אחריו. ההחלטה מכוחו של חוק העזר אמנם צמצמה את תחולתו של סעיף 3(ד) לגבי האזור שבו מצוי קניון "הדרים", אך הסעיף עדיין חל כלשונו על שאר אזורי העיר, ומשום כך לעניין פתיחתו וסגירתו של בית הקולנוע "חן", הנמצא בקניון "השרון", לצורך הקרנת סרטים, לא השתנה דבר.

על-כן הייתי הופך את הצווים-על-תנאי להחלטיים, במובן זה שמוצהר כי פתיחת הקולנוע בימי המנוחה הייתה כדין בהתאם לחיקוקים הקיימים, ואין להגביל פתיחתו בימי המנוחה במצב המשפטי הקיים.

העירייה תישא בהוצאותיהם של העותרים בסכום של 4,000 ש"ח לכלל קבוצת עותרים בכל אחת משלוש העתירות (הווי אומר, סך הכול 12,000 ש"ח).

בג"ץ 5026/04 דיזיין 22 – שארק דלוקס רהיטים בע"מ נ' ראש ענף היתרי עבודה בשבת – אגף הפיקוח משרד העבודה והרווחה, פ"ד ס(1) 38 (2005), פסק-דינה של השופטת אילה פרוקצ'יה

1. אני מצטרפת בהסכמה לדעתו של חברי הנשיא ברק, שלפיה האיסור על העסקת יהודים בעבודה בשבת הנובע מחוק שעות עבודה ומנוחה עומד במבחן העיקרון החוקתי, במובן זה שאף שהוא פוגע בחופש העיסוק של המעביד ושל העובדים, הוא מקיים את תנאיה של פסקת ההגבלה בהיותו הולם את ערכיה של מדינת ישראל, מקדם תכלית ראויה ועונה למבחן המידתיות.

2. אבקש להוסיף את ההערה הזאת: כפי שציין הנשיא, ועל פי תפיסה מושרשת מקדמת דנא, בקיום יום המנוחה השבועית ובהועדתו לשבת לגבי יהודים חתר המחוקק להגשים שתי מטרות משולבות זו בזו – מטרה סוציאלית, שיסודה בתפיסה של רווחה חברתית, ומטרה דתית-לאומית, שיסודה בציוויי ההלכה ומסורת ישראל. המטרה הסוציאלית עיקרה בכך שביום המנוחה השבועי יוכל אדם להינפש לרווחתו הגופנית והנפשית. יום המנוחה נועד לאפשר לאדם לבלות בחיק משפחתו ובחברת ידידים; הוא נועד להותיר זמן פנוי לפעילויות שונות הקרובות ללבו של האדם, ובהן השתלבות בחיי תרבות ורוח ועיצוב תרבות הפנאי לפי רוחו וטעמו. המטרה הדתית-לאומית של השבת משווה ערך של ציווי דתי ליום המנוחה, המשקף את היות השבת קניין לאומי של העם היהודי שיש לשומרו בקהילת ישראל.

בין שתי המטרות הללו העומדות ביסוד איסור העבודה של יהודי בשבת מתחייב איזון פנימי ראוי. בצד ההגנה על שמירת השבת מן ההיבט הדתי-לאומי, מותר החוק את הפן הסוציאלי של יום המנוחה פתוח לעיצוב תכניו בהתאם למגוון איכויות החיים, הסגנונות והטעמים של רבדים שונים של החברה הישראלית על גווניה המרובים. ואכן, דרכיהם של בני האדם בעיצוב יום המנוחה השבועי הנתון להם הן שונות ומגוונות, איש איש על פי דרכו, על פי אמונתו ועל פי סגנונו.

3. הצורך באיזון בין הפן הדתי לפן הסוציאלי של השבת עשוי להצדיק פעמים חריגה מהכלל האוסר עבודה בשבת כדי לאפשר לפרט לעצב את תוכנו של יום המנוחה שלו על פי טעמו, וכדי להעמיד לרשותו גם מסגרות ציבוריות מסוימות שתאפשרנה לו לממש זכות זו. מחוקק חוק שעות עבודה ומנוחה הכיר בכך בקובעו בסעיף 12(א) לחוק כי נתון לשר העבודה שיקול דעת להתיר עבודה בשבת מקום שצרכים חיוניים של המדינה ושל הציבור מחייבים זאת. על פי לשונו של הסעיף, פשיטא שהחריג האמור יחול על צרכים חיוניים הקשורים בהגנת המדינה, בביטחון הגוף והרכוש, בצורכי כלכלה ובתהליכי עבודה. אולם ההוראה ממשיכה וקובעת באורח כללי כי היתר עבודה עשוי להינתן גם לצורך "[ס]יפוק צרכים שהם, לדעת שר העבודה, חיוניים לציבור

או לחלק ממנו". סמכות רחבה זו שניתנה בידי השר להתיר עבודה בשבת כשמדובר בצרכים חיוניים לציבור או לחלק ממנו באה להוסיף על אותם צרכים חיוניים לחברה שעניינם הבטחת צורכי הקיום הפיזי של תושבי ישראל בתחום הביטחון, הכלכלה או תהליכי העבודה. היא נועדה להרחיב את סמכות מתן ההיתרים לא רק לסיפוק צרכים פיזיים חיוניים, אלא גם כדי להבטיח צרכים חיוניים של הציבור או חלקים ממנו בתחום חיי הרוח, התרבות והאמנות, תרבות הפנאי והבילוי של האדם. היא נועדה להבטיח את איכות החיים של הפרט בחברה חופשית שיש בה חופש דת וחופש מדת. היא נתכוונה לאפשר לאדם לממש באורח מידתי את הפן הסוציאלי של השבת על פי טעמו ועל פי מידותיו ולתת בכך ביטוי למנהגים, לסגנונות החיים ולשלל התרבויות בחברה הרב רבדית הישראלית. סמכות מתן ההיתרים לעבודה בשבת נועדה, בין היתר, לקדם צרכים חיוניים של מגוון קבוצות האוכלוסייה כדי לאפשר להן לעצב את יום השבת שלהן כיום מנוחה על פי נטיות לבן.

4. היקף החריגה החיוני ממסגרת איסורי העבודה בשבת אשר נועד לאפשר לאדם לבלות את יום המנוחה שלו על פי בחירתו ומנהגו, מצריך איזונים חוקתיים בין צורכי הפרט לצורכי הכלל ובין זרמים וקבוצות תרבותיות שונים בחברה הישראלית הנבדלים באמונותיהם ובסגנון חייהם. עיצובו של יום השבת כיום המנוחה של החברה בישראל מחייב איזון מידתי בין הפן הסוציאלי לפן הלאומי-דתית של השבת. הכפפתו של הפן הסוציאלי באופן מלא לפן הדתי תחטיא את האיזון הראוי, בה במידה שהשמת דגש מוחלט בפן הסוציאלי, תוך הכרה ברבגוניות של תכניו, תהיה מנוגדת להכרה בדבר אופייה המסורתי של השבת ואיכותה הדו-ערכית. בגדר הפן הסוציאלי של השבת נדרשת הכרה בצורכי החריגה מאיסורי העבודה מקום שהדבר חיוני כדי לאפשר את עיצובה של השבת כיום מנוחה לציבור הרחב ברוח חופשית, פלורליסטית וסובלנית, בלא פגיעה בלתי מידתית בזרמים חברתיים אחרים ולכל ייעקר האופי הלאומי הייחודי מהשבת בישראל. ראוי להכיר בכך כי כדי לאפשר מימוש התכנים האישיים ותרבות המנוחה של הפרט נדרשות גם מסגרות ציבוריות שתסייענה בכך ותאפשרנה זאת, ובהן תחבורה ציבורית שתאפשר תנועה חופשית של הציבור; פתיחת מוזאונים ומוסדות תרבות, פעילות תאטרות ובתי קולנוע, קיום הרצאות וכינוסים וכיוצא באלה. הפעלתם של מוסדות אלה עשויה להצדיק מתן היתרי עבודה בשבת למפעיליהם. מן העבר האחר, תוכנו של המושג "צורך חיוני לציבור" לעניין מתן היתרי עבודה בשבת הוא, על פי טיבו, מצומצם ומוגבל במידותיו, שכן מתחייב איזון קפדני בין זכותו של הפרט החילוני לממש את חירותו בעיצוב תכניה הסוציאליים של השבת שלו על פי טעמו, לבין הערך המקודש שעניינו הותרת יום השבת כיום מנוחה כללי בעל צביון דתי-לאומי. בתוך כך נדרשת התחשבות רבת משקל בצרכיו של הציבור הדתי ובאמונותיו ומניעת פגיעה ברגשותיו. באיזון ראוי בין הפן הסוציאלי לפן הדתי-לאומי של השבת תקודם טובתו של הציבור בכללו ויושג שוויון של כל האזרחים, המונח ביסוד חופש המצפון והדת. יהא בכך כדי לשמור

על השבת כנכס לאומי כללי ובה בעת גם כיום מנוחה השמור לפרט, לרווחת הגוף והנפש, איש איש על פי מידותיו וסגנונו האישי.

5. עיצובו של יום השבת כיום מנוחה כללי המותיר לפרט חופש מסוים לעצב את תכניו על פי סגנונו ואמונותיו עשוי להצדיק בנסיבות מתאימות מתן היתרים לעבודה בשבת אשר יאפשרו הגשמה של חופש זה הלכה למעשה. חופש זה אינו בלתי מוגבל על שום האיזונים הנדרשים לצורך שמירה על ערכים אחרים. אך במסגרת הראויה והמידתית של החופש הוא עשוי להיות "צורך חיוני" שניתן לחרוג בגינו מהאיסור הכללי על עבודה בשבת. שיקול הדעת של שר העבודה בעניין זה הוא רחב מאוד (בג"ץ 287/69 ה"ל [38], בעמ' 355; בג"ץ 171/78 ה"ל [39], בעמ' 149, 153; ת"פ 9 (י-ט) 3471/87 ה"ל [49], בעמ' 281-283).

6. בהליך שלפנינו מבקשת העותרת, חברה לשיווק רהיטים, סעד עיקרי שעניינו מתן הוראה לשר העבודה ליתן לה היתר על פי סעיף 12 לחוק שעות עבודה ומנוחה להעסיק יהודים בחנותה בשבת ובחג. טענתה היא כי היא חייבת לפתוח את חנויותיה בשבת ובחג כדי לעמוד בתחרות הקשה הקיימת בענף, שאם לא כן היא צפויה לקשיים כלכליים גדולים בהמשך פעילותה העסקית, עד כדי סגירה מוחלטת של עסקיה.

אין מקום להתערב בשיקול הדעת של הרשות המוסמכת בסרבה ליתן היתר לעבודה בשבת במקרה זה. העילה שעליה מסתמכת העותרת לצורך כך – עמידה בתחרות כלכלית בענף העסקי שעליו היא נמנית – אינה עונה על אמות המידה של חיוניות הצורך שבו מדבר סעיף 12 לחוק שעות עבודה ומנוחה. החוק אף הבהיר בסעיף 9א לו כי ככלל בימי המנוחה "...לא יעבוד בעל בית מלאכה בבית מלאכתו ולא בעל מפעל תעשייה במפעלו, ולא יסחר בעל חנות בחנותו". העיסוק במסחר דרך שגרה נופל בגדר האיסור הכללי של עבודה בשבת, ולא בגדר החריג לו.

לאור כל האמור אני מצטרפת למסקנת הַנְשִׁיא כי דינה של עתירה זו להידחות.